

รายวิชา ศิลปะ (นาฏศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เรียนรู้เรื่องราวลีลานาฏศิลป์

เรื่อง การละครไทย (๒)

ครูผู้สอน ครูโชติกา สมพงษ์





workpoint

รับซ่อม

มือถือทุกระบบ

นางทาสี
หัวทอง

เสาร์ - อาทิตย์ 20.05 น.

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

จาก WorkpointOfficial

เรื่อง นางทาสหัวทอง EP.๐๑ (ตอนแรก) | ๒๐๒๔ |
FULL EP. [CC]

วันที่สืบค้น ๑ ธันวาคม ๒๕๖๘

https://www.youtube.com/watch?v=H&GVkni_๙Yg



คำถาม



นักเรียนคิดว่า ละครไทย
ที่นักเรียนได้ศึกษามา
แตกต่างกับละครปัจจุบันอย่างไร



จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เรียนรู้และเข้าใจการละครไทยแต่ละยุคสมัย
๒. วิเคราะห์ นำเสนอประวัติการละครไทยแต่ละยุคสมัย



เกม

เกมจับคู่ ประวัติละครไทย



สมัยนางเจ้า

สมัยสุโขทัย

สมัยอยุธยา

สมัยธนบุรี

บัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่ เรียกว่า โขน ละคร ฟ้อนรำ

พระมหากษัตริย์ทรงพระราชนิพนธ์บทละคร
เรื่อง รามเกียรติ์ อีก ๕ ตอน

มีการแสดงละครชาตรี ละครนอก ละครใน

ระบำหมวก ระบำนกยูง



ประวัติการละครไทยในแต่ละยุคสมัย

ละครสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

การละครสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เนื่องจากเป็นเวลาที่บ้านเมืองเจริญรุ่งเรือง มีความร่มเย็นเป็นสุขด้วยบุญบารมีของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ให้ความสนใจ สนับสนุน ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แต่งบทละครและมีคณะละครอยู่ในวังหลวง



สมัยรัชกาลที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

สมัยนี้ได้ฟื้นฟูและรวบรวม สิ่งที่ยสูญหายให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นและรวบรวม ตำราการฟ้อนรำ ไว้เป็นหลักฐานที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ พระองค์ทรงพัฒนาixon โดยให้ผู้แสดงเปิดหน้าและสวมมงกุฎ หรือชฎา ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก



สมัยรัชกาลที่ ๒

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

สมัยนี้วรรณคดี และละครเจริญถึงขีดสุด พระองค์ทรงเปลี่ยนแปลงการ แต่งกาย ให้เป็น การแต่งยืนเครื่อง แบบในละครใน ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องอิเหนา ซึ่งเป็นละครที่ได้รับความนิยม รำงาม ร้องเพราะ พิณพาทย์เพราะ และกลอนเพราะ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๑ ยูเนสโก ได้ถวาย พระเกียรติคุณแด่พระองค์ ให้ในฐานะบุคคลสำคัญ ที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม ระดับโลก



สมัยรัชกาลที่ ๓

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงให้ยกเลิกครหลวง จึงทำให้การละครไทยแพร่หลายในหมู่ประชาชนมากขึ้น มีการละครของเจ้าขุนมูลณีหักละคร แสดงเป็นอาชีพจนมีรายได้จากการแสดงมากมาย เช่น ละครพระองค์เจ้าลักขณานุคุณ ละครเจ้ากรับ จะเห็นได้ว่าการแสดงละครทำให้เจ้าของคณะละครมีฐานะร่ำรวย จึงเกิดศรัทธาในการสร้างวัดที่มีชื่อเสียงกับการละคร เช่น วัดละครท่า วัดนายโรง



สมัยรัชกาลที่ ๕

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ได้ฟื้นฟูละครหลวงขึ้นใหม่อนุญาตให้ราษฎรฝึกละครในได้ ซึ่งแต่เดิมละครในจะแสดงได้แต่เฉพาะในพระราชวังเท่านั้น ด้วยเหตุที่ละครแพร่หลายไปสู่ประชาชนมากขึ้น มีการเก็บภาษีมหรสพ ขึ้นเป็นครั้งแรกเรียกว่า ภาษีโขนละคร(ภาษีมหรสพ) มีบทพระราชนิพนธ์ในพระองค์ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนพระรามเดินดง บทเบิกโรงเรื่องนารายณ์ปราบนนทก และพระพิราพเข้าสวน จึงมีการบัญญัติข้อห้ามในการแสดงละครที่มีใช้ละครหลวง



สมัยรัชกาลที่ ๕

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

การละครมมีการพัฒนารูปแบบเป็นอย่างมาก จากที่พระองค์ทรงประพาสยุโรป โดยมีเจ้าพระยาเทเวศร์ วงศ์วิวัฒน์ และสมเด็จพระเจ้าฟ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ไปพบเห็นการแสดงของประเทศยุโรป

สมัยรัชกาลที่ ๕

คือการแสดง โอเปร่า จึงได้นำมาปรับปรุงการแสดงละคร เรียกว่า ละครดึกดำบรรพ์ และละครของเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง มีโรงละคร ที่แสดง แล้วเก็บเงินจากผู้ชมเป็นคณะแรก ชื่อโรงละครปรีณเฑียรเตอร์ นอกจากนี้พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิประพัทธ์พงศ์ ทรงฝึกหัด ละครรำนี้อีกคณะว่า "ละครหลวงนฤมิตร" ต่อมาเปลี่ยนการแสดงมาเป็น ละครร้อง เรียกว่า "ละครปรีดาลัย" ซึ่งเป็นต้นแบบของละครร้องสมัยต่อมา

คำถาม



เพราะเหตุใดในสมัยรัชกาลที่ ๒
จึงได้ชื่อว่าเป็นยอดของบทละครรำ



ใบงานที่ ๔ เรื่อง ประวัติละครไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เรียนรู้เรื่องราวศิลปนาฏศิลป์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง การละครไทย ๒
รายวิชา ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์แล้วเขียนสรุปประวัติละครไทยในยุคสมัยรัตนโกสินทร์(รัชกาลที่๑ - ๕) ลงใน
กระดาษโพสอิท แล้วนำกระดาษโพสอิท ที่เขียนสรุปมาปะติดลงในใบงาน และตกแต่งให้สวยงาม

กิจกรรม

ให้นักเรียนวิเคราะห์แล้วเขียนสรุป
ประวัติละครไทยในยุคสมัย
รัตนโกสินทร์(รัชกาลที่๑ - ๕)
ลงในกระดาษโพสอิท แล้วนำ
กระดาษโพสอิท ที่เขียนสรุปมาปะ
ติดลงในใบงาน และตกแต่งให้
สวยงาม

สรุป

ประวัติการละครไทย(สมัยร.๑ - ร.๕)

สมัยรัชกาลที่ ๑

ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่อง
รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนท
รวบรวม ตำราการฟ้อนรำ ไว้เป็น

หลักฐานที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์

พระองค์ทรงพัฒนาโขน โดยให้ผู้
แสดงเปิดหน้าและสวมมงกุฎ หรือชฎา

สมัยรัชกาลที่ ๒

ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องอิเหนา
ซึ่งเป็นละครที่ได้รับการยกย่องจาก วรรณคดี
สโมสร ว่าเป็นยอดของบทละครร่ำ คือแสดงได้
ครบองค์ ๕ คือ ตัวละครงาม รำงาม ร้องเพราะ
พิณพาทย์เพราะ และกลอนเพราะ เมื่อปี
พ.ศ.๒๕๑๑ ยูเนสโก ได้ถวายพระเกียรติคุณแด่
พระองค์ ให้ในฐานะบุคคลสำคัญ ที่มีผลงาน
ดีเด่นทางวัฒนธรรม ระดับโลก

ประวัติการละครไทย(สมัยร.๑ - ร.๕)

สมัยรัชกาลที่ ๓

ทรงให้ยกเลิกละครหลวง มีการละครของเจ้าขุนมูลฝีกหัดละครแสดงเป็นอาชีพ ทำให้เจ้าของคณะละครมีฐานะร่ำรวย จึงเกิดศรัทธาในการสร้างวัด ที่มีชื่อเสียงกับการละคร เช่น วัดละครท่า วัดนายโรง

สมัยรัชกาลที่ ๔

ได้ฟื้นฟูละครหลวงขึ้นใหม่อนุญาตให้ราษฎรฝึกละครในได้ มีการเก็บภาษีมหรสพ ขึ้นเป็นครั้งแรกเรียกว่า ภาษีโขนละคร มีบทพระราชนิพนธ์ในพระองค์เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน พระรามเดินดง บทเบิกโรงเรื่องนารายณ์ปราบนนทก และพระพิราพเข้าสวน จึงมีการบัญญัติข้อห้ามในการแสดงละครที่มีใช้ละครหลวง

ประวัติการละครไทย(สมัยร.๑ - ร.๕)



สมัยรัชกาลที่ ๕

จากที่พระองค์ทรงประพาสยุโรปโดยมีเจ้าพระยาเทเวศร์ วงศ์วิวัฒน์ และ สมเด็จเจ้าฟ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ คือการแสดง โอเปร่า จึงได้นำมาปรับปรุงการแสดงละคร เรียกว่า ละครดึกดำบรรพ์

ละครของเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง มีโรงละคร ที่แสดงแล้วเก็บเงินจากผู้ชมเป็นครั้งแรก ชื่อโรงละครปรีณิเธิยเตอร์

พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิประพัทธ์วงศ์ ทรงฝึกหัด ละครร่ำมีชื่อคณะว่า "ละครหลวงนฤมิตร" ต่อมาเปลี่ยนการแสดงมาเป็น ละครร้อง เรียกว่า "ละครปรีดาลัย" ซึ่งเป็นต้นแบบของละครร้องสมัยต่อมา

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การละครไทย (๓)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ประวัติการละครไทยแต่ละยุคสมัย
๒. ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ประวัติการละครไทยแต่ละยุคสมัย

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

